

متن پرسش

با عرض سلام خدمت استاد گرامی: کتاب استاد ارجمند مرحوم معرفت را داشتم مطالعه می کردم که به نقل قول های عجیبی از جناب ابن عربی برخورد کردم در مورد فرعون، که گویا از خود کتاب ها و عین آنها نقل شده بود، ایشان به فص موسوی از فصوص الحکم و همچنین فتوحات ایشان اشاره کرده و سخن ایشان را برخلاف آیه صریح قرآن که فرعون را به خاطر ایمان نیاوردن سرزنش می کند یا آنجا که فرعون و آل او را اهل جهنم معرفی می کند می داند، گویا ابن عربی کفر فرعون را ظاهری می داند و می گوید فرعون در باطن مومن و در ظاهر کافر بوده و ... حالا این سخنان ابن عربی مبنی بر عنایت خدا بر فرعون و ایمان داشتن او که مخالف صریح قرآن است چه معنایی می تواند داشته باشد؟ این چه نوع تأویلی است؟ باطن سخنان او چیست که من نمی فهمم؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: بحث آن مفضل است به همین جهت حضرت امام در نامه به گورباچف در رابطه با سخنان ابن عربی فرمودند: سخنان باریکتر از مو. به عنوان نمونه همین آیه ای که می فرماید: «وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ» (غافر/۴۰) یا آیه ۴۶ سوره مبارکه غافر که می فرماید: «النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَ يُؤْمَتُّوهُمْ السَّاعَةَ أَذْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ؛ ابن عربی به ما دقت می دهد که چرا فرمود: «آل فرعون» و نفرمود آل فرعون و خود فرعون؟ موفق باشید